

doch het is:
n: de Heiland
: dit is mijn

t even na?
En dat ver-
BRENGEN
het juist?
as Chrysosto-
te interpreta-
toren kijken,
irrhuthmizein
oorbeeld: een
n. Noemt dr
van elemen-
terde vaderen
K. S.

nderd?

er dat lastige
n ook onze
nen zijn, als
aan Calvijn

e woord, dat
eekenen: ver-
kan). Geen
rmeeren: de
sformeerde in
roepen uit de
et zoo gauw
oord kan be-
us, Thes. L.
d. O. Ståhlin,
5: ii, 314, 14;
etekenis van
wijziging van
Kerkgesch.,
et woord kan
r, in een an-
en optreden;
(Thes. Steph.
oporties laten

ulke woorden
het uit hun
Patr., 1157,
stomus op, en
te herinnering
zonder een-
kinderen ver-

teeren, omdat
andering van
d uit de „vap-
pen.
eft het voor-
stomus twee-
at hij er den
(hapax) dat
, en daarmee
schelijk orga-
a éénen tekst,
ekst-bij-Migne
e gedachte is:
nu is vervol-
nou) die men-
Niet hun „ele-
rs der natuur
K. S.

aal

de ééne stem,
voor altijd de
óók deze ééne
770: dat ééne
de geloovigen,
als Adam het
i wassen. Van
naar wel van

n?
n, net zooals
en niet in een
thme” overge-
an zegenbedie-
ar bloote figu-
toen die Hoo-
zat, en Judas
na, dat woord
in art. 25 van
mus „schema”
f gedaante, die
n. Als iemand
ing „nks om
stomus op een
iii, 731, preek
Gal. 2: 11—13,
dere taalgebie-
is: simuleeren,
r zit geen rea-
Col. 1: 15—
e, zware, dikke
er nooit meer
en enkel maar
lijkt heel wat
eid, zonder in-
so’n schema is
oord-zonder-in-
tsche referen-

ten gingen zeggen: en nou moeten de elementen verande-
ren, meneer. Zoodra werkelijkheid beantwoordt aan figuur,
uiterlijke gedaante, komt er inhoud in wat anders slechts
een schema, een vorm was. Dan komt zoo’n figuur in een
ander „rhythme”, een ander kader: niet van bloote figu-
ren, maar van levende kracht.

Het is toch allemaal zoo doodeenvoudig, als je maar
niet citaatjes naschrijft op gezag van Von Harnack of
van roomschen. K. S.

* Dankbaar en de synode der candidatenweerders

En nu terug naar die preek over Judas. Daar staat nu
onze Priester, zegt nu Chrysostomus. Hij staat aan de
tafel, die Hij zelf komt sieren. Daar ligt wat op die tafel:
wat brood en wat wijn. In zichzelf niets van betekenis.
Schéma monon, een gedaante maar, een vormpje maar,
een figuurtje maar. Maar let op, Hij gaat dat schema,
Luther zou zeggen: die larve, dat doolie ding, dien leegen
vorm, waar in zichzelf nog niemendal in zit, vullen.
Vullen met inhoud.

Nee, nee, geen element veranderen. Maar aan wat
in-zichzelf-leeg is, inhoud geven.

Hoe doet hij dat? Niet door een dominee, een priester,
die wat prevelt, een mondjevol latijn, en dan zijn de
elementen zoo maar veranderd. Maar door te spreken
zooals God deed: in twee „larven” legde Hij teelkracht.
En Christus legt in twee teekenen een genadige WER-
KELIJKHEID, een kracht om ons allemaal tot het eind
der dagen te voeren, en te sterken. DAAROM STAAT
ER OOK IN ONZE BELIJDENIS, wat Grosheide niet
begrepen heeft in zijn commissoriale rapporten over cand.
Schilder, en wat de roomschen niet begrijpen willen, om-
dat ze dan weer terug moeten van hun transsubstantiatie,
daarom staat er ook in art. 35: de geloovigen ontvangen
het teeken (zoo’n „schema”, zoo’n in-zichzelf-leeg ge-
daante, een brok brood), maar OOK de waarheid, d.w.z.
de werkelijkheid, die Christus er aan bond, door zijn
machtswoord; en de ongelovigen, Judas, en Simon de
toovenaar, ontvangen alleen maar dat teeken, dat schema,
de figuur, maar niet dien inhoud. Daarom staat er in de
belijdenis: de sacramenten zijn niet „ijdel”, niet „leeg”, om
ons te bedriegen: Chrysostomus zegt: ze zijn geen ge-
schematiseerd woord, geen holle klanken. Precies het-
zelfde betoogt Chrysostomus tegen Judas, dien hij per-
soonlijk aanspreekt. Best mogelijk, dat bij de opstelling
der calvinistische belijdenis aan die passage van Chry-
stomus gedacht is.

Dus moet dr Dankbaar voorloepig Calvijn maar niet
corrigeren uit Chrysostomus; want, al ben ik geen vriend
van den man, ik geloof toch, dat hij dezen keer zoo on-
schuldig is als een lammetje, en zegt, wat Calvijn ook
zou zeggen. Je moet alleen niet bij de leerlingen van de
sacramentalistische groep zijn, noch bij de commissie van
een synode, die een candidaat mishandelt en het nog
niet, nog niet, nog niet eerlijk erkennen wil. K. S.

* Het lastige woordje

Ik beweer dus: dat lastige grieksche woord *metarrhuth-
mizō* beteekent niet: de elementen veranderen, maar over-

brengen in een ander kader. Dat hompje brood en die
teug wijn worden uit het kader van de in-zichzelf-niets-
bijzonders-hebbende larven (gedaanten, figuren, doodge-
wone materie-dingen) overgebracht in het kader van door
God met kracht verbonden middelen-van-genade (geeste-
lijk voedsel, heet het nu, bij Chrysostomus). Niet magisch
geladen, nog eens, want Judas zou dan heusch „wat heb-
ben ingeslikt”, zooals de roomschen dan ook hoorden
twisten over de vraag, of een muis, die den ouwel had
opgegeten na de consecratie, nu wat van die heilige
nieuwe substantie in de maag had, ja dan neen. Och neen,
als Judas eet, krijgt hij in die elementen (afgezien van het
bijkomende Woord) een „schema”, maar niet dát. Maar
wie gelooft, wel, er is een „mandatum adiunctum”, een
bijkomend Woord van God, eet maar, en drink, hoor het
Woord: teeken en beteekende zaak zijn één, maar
door het Woord. „God spreekt alzo niet zonder groote
oorzaak”, want Hij heeft het schema kracht gegeven,
onze Hoogepriester.

Hoeveel protestanten laten zich nog altijd op slechtouwen
nemen door roomschen? Wie Calvijn wil corrigeren,
moet beginnen de „patres” uit liberale en roomsche han-
den los te maken. Tenslotte zijn het toch onze vaders, al
hadden ze ’t vaak mis. Ook die „Guldenmond”, Chrysosto-
mus. Die zegt trouwens zelf: het is geen mens, die dat
teeken doet „zijn” Christus’ lichaam en bloed; dat kan
alleen Góds kracht, gelijk die spreekt uit den mond van
onzen Priester.

En toch zegt Dankbaar: dat priestermandetje doet het
volgens Chrysostomus met zijn parool.

Houd op: het is uw eigen Catechismus: waarom noemt
dan (in die opperzaal) Christus het brood zijn lichaam en
den wijn zijn bloed? Antwoord: niet zonder groote oor-
zaak deed Hij dat: Hij bracht het Woord bij ’t teeken;
zijn mandatum adiunctum. K. S.

* Proceskosten studentencorps

We zijn nog van de partij. Maandagnamiddag werd door
de familie van ds Heij aan mijn woning bezorgd de som
van f 33.31; dit bedrag was geëscoteerd aan een brood-
maaltijd ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de
Jongelingsvereniging Timotheus te Hasselt op Dankdag
1950. — Prachtig: zelf eenvoudig leven en anderen laten
leven. Wel bedankt.

Voorts ontvingen we door bemiddeling van F. v. d. B.
te 's-Gr. (hem overhandigd te Axel) f 2.50; van R. v. L.
te L. (die aan bijjet nr 100 toegekomen was en daaraan
blijkbaar eens een prettige bestemming wilde geven) f 2.50;
van G. V. te V. (f 1 en f 1.50) f 2.50; van H. B. te
B. f 1.50.

Deze week moet ik al op Donderdagavond de copie af-
sluiten.

Met deze aanwinst van f 42.31 staan we dus op Don-
derdagavond voor wat betreft de derde reeks op f 219.46.
Mocht ook U, lezer, nog willen helpen, neemt U dan even
dadelijk Uw giroboek? Anders..... Schrijf dan haastig
erop: proceskosten studentencorps — en de rest moet u
zelf en zelfstandig uitmaken. Mijn gironummer is 127278.
Het is toch zoo nuttig. K. SCHILDER.

De kwestie van het evangelisten-ambt (VI)

§ 3 „Evangelist”: ambt of werkzaamheid-zonder-amb-
telijk-karakter? (Vervolg).

7. O.i. is er op bepaalde gronden toch wél
een keuze te doen. En het is niet zonder belang
er op in te gaan, daar de minderheidsnota van Ds v.
d. Waal er allen nadruk op legt, dat Tim. diens-
verricht in een gevestigde ge-
meente, een bij uitstek pastorale
taak volbrengt, als „evangelist”
deed wat het werk van een die-
naardes Woords, „herder en leeraar”,
was (bl. 17), wat dus dicht naderd de voornoemde
derde mogelijkheid: Tim. heeft in Epheze een ge-
meentelijk ambt, en is door het presbyterium in
Epheze daartoe de handen opgelegd. Het meerder-
heidsrapport bespreekt deze kwestie niet in dezen al-
dus gestelden vorm.

Over de taak van Tim. in Efeze's kerk zullen we
nog afzonderlijk en opzettelijk dienen te handelen. Nu
is alleen in geding: heeft Tim. in Epheze een
plaatselijk ambt, dat van „herder en leeraar”,
wat mede het ouderlingschap in-
sluit, bedienend en is hij daartoe door het
presbyterium van Epheze geoordeeld?

Wij zijn van oordeel, dat daartegen heel wat aan
te voeren is. In de eerste plaats: Tim. heeft blijkens
de Schriftgegevens een reizend leven gehad, daar hij
Paulus' reisgenoot en helper op diens zendingsreizen
was. We mogen voor het geheel wel verwijzen naar
het mooie art. van Prof. Greijdanus in de Chr. Ency-
clopaedie (deel 5, bl. 442 v.). We nemen alleen uit
het slot het volgende over: „We zien aldus, dat Timo-
theus met den apostel gearbeid heeft te Filippi, Thes-
salonica, Berea, Corinth, Efeze; en dat hij door hem
met belangrijke zendingen belast is naar Corinth (1
Cor. 4: 17; 16: 10; Hand. 19: 22), naar Filippi (Fi-
lipp. 2: 19—23), naar Efeze (1 Tim. 1: 3), en in het
begin reeds naar Thessalonica (1 Thess. 3: 1, 6). En
naderd des apostels dood, dan moet Tim. bij hem zijn
(2 Tim. 4: 9), die hem nimmer heeft verlaten, ook
niet toen hij gevangen zat (Filipp. 1: 1; 2: 19; Col.
1: 1; Filem. 1: 1). En nimmer vernemen we, dat Tim.
ergens een plaatselijk ambt heeft bekleed, voe-
gen we er aan toe.

In de tweede plaats: in 1 Tim. 1: 3 vermaant Pau-
lus Tim. nog in Epheze te blijven (hij wilde er blijkbaar

ZENDING EN EVANGELISATIE

vandaan, gelijk Greijdanus opmerkt. Bijzonder Cano-
niek, deel 2, bl. 228), welke vermaning toch voor Tim.
als plaatselijke ambtsdrager wel overbodig ware ge-
weest! Deze tekst wijst dus op 'n tijdelijken dienst
in de kerk van Epheze. Blijkbaar heeft Paulus hem
indertijd daar achtergelaten of daarheen gezonden,
toen de apostel zelf naar Macedonië vertrok, gelijk
datzelfde vers drie meedeelt. Op dat tijdelijk ka-
rakter van Timotheus' werk daarop wijzen ook plaatsen
als 1 Tim. 3: 14, 15; 4: 13 (zie verklaring van
Bouma). Anders is het met het werk der pre-
dikant enz. dat Tim. krachtens zijn
„evangelist”-zijn moet doen: dát moet
hij ook ná Paulus' verwachting dood
onvermoeid voortzetten (2 Tim. 3: 14—
4: 8) Er is dus alle grond, om Timotheus' tijdelij-
ken dienst in Epheze's kerk te onderscheiden
van het blijvend „evangelist”-zijn, waar
dan ook! Waarbij, om misverstand af te snijden, wor-
de genoteerd, dat die tijdelijke dienst, ter volvoe-
ring van een door een apostel verleende werkopdracht,
óók behoorde tot den veelzijdigen „evangelisten”-ar-
beid.

In de derde plaats: Dr Bouma wijst er in zijn in-
leidingen van de Korte Verkl. (bl. 24) en commentaar-
Bottenburg (bl. 7) terecht op, dat Tim. en Titus
hun plaats niet hebben temidden van de
plaatselijke ambtsdragers maar boven
deze staan en hun ambtsbevoegdheden
aangeengrenzen gebonden zijn, doch
hun autoriteit zich over alle gemeen-
ten, waarmee hun ambtelijke practijk
hen in aanraking brengt, uitstrekt. „Want
zij moeten het Evangelie overgeven aan anderen, die
zij bekwaam achten om te onderwijzen, 2 Tim. 2: 2;
ze treden op met beslissende en bevelende autoriteit,
1 Tim. 5: 7. Ze hebben gezag, zelfs om te straffen,
over een ouderling, 1 Tim. 5: 17—20. Ze moeten be-
velen geven aangaande voorbieden in de gemeente,
1 Tim. 2: 1, 2, 8, waken over de heilichheid van het
leven, 1 Tim. 2: 8 v.v., en de tucht oefenen, 1 Tim.
5: 20; 6: 5; Titus 3: 10” (Korte Verkl. bl. 24).
Daarbij hebben ze de leiding bij het ordenen van
ouderlingen en diakenen, 1 Tim. 3: 1—16; 5: 17—22;
Titus 1: 5. Zou men, met de minderheidsnota van
Ds v. d. Waal, inbrengen, dat Tim. derhalve als

„herder en leeraar” op de ouderlingen en diakenen
moet toezien en leiding geven bij hun ordening enz.,
dan zij echter gewezen op 1 Tim. 5: 17 en 2 Tim. 2: 2,
waar blijkt, dat onder de ouderlingen be-
grepen zijn, zij, die elders in de Schrift
„herder en leeraar” heeten (1 Tim. 5: 17:
onderscheiding tusschen de „regerende” en „leerende”
ouderlingen!) en Tim. moet zorgen voor
„herders en leeraars” (2 Tim. 2: 2), opdat,
als hij naar Rome vertrekt (4: 9), de bediening des
Woords voortgang hebbe. M.a.w. Tim. heeft ook
bevoegdheid „predikanten” „op te leiden” en te
ordenen.

Zoodat onze conclusie wel moet zijn, dat Tim.
geen plaatselijk ambt als dat van „her-
der en leeraar”, of dat van ouderling, in
Efeze's kerk heeft bekleed, doch een
speciaal ambt bezat, dat van „evange-
list” (2 Tim. 4: 5).

Dientengevolge blijven nog 3 van de 5 door Bronk-
horst opgesomde mogelijkheden van combinatie van
1 Tim. 4: 14 en 2 Tim. 1: 6 over.

De eerste daarvan is: ordening met handoplegging
bij uitzending met een werkopdracht naar een be-
paalde plaatselijke kerk. Van een dergelijke
ordening wordt ons nergens elders be-
richt. Daarbij is ook hetgeen over „de profetieën”
wordt gezegd moeilijk verklaarbaar.

De tweede der overgebleven mogelijkheden, dat
Paulus namens het presbyterium aan Tim. de
handen oplet, is zeer onwaarschijnlijk, gezien de posi-
tieve mededeeling in 1 Tim. 4: 14.

Zoodat de derde mogelijkheid ons de eenige lijkt:
beide teksten zien op dezelfde gebeurtenis, n.l. de
ordening van Tim. tot het speciale ambt
van „evangelist”, in de plaatselijke kerk
te Lystra, na voorafgaande profetieën
daarover en door handoplegging door
de gezamenlijke ouderlingen, de apos-
tel Paulus inbegrepen.

En ook al zou men met een Jeremias en een Zahn
aan twee ordeningen willen denken, n.l. één tot
„evangelist” (door Paulus) en één tot ambtsdrager
in de kerk van Epheze (door de gezamenlijke ouder-
lingen daar), dan is toch niet ontkend de
ordening tot het ambt van „evangelist”.
En om dit laatste is het ons te doen, n.l. het bewijs,
dat het „evangelist”-zijn niet een niet-ambtelijke
werkzaamheid is doch een bijzonder ambt, wat be-
wezen wordt door de bevestiging daarin, waarvoor wij
dan voor Timotheus het bewijs gevonden hebben in
1 Tim. 4: 14 en 2 Tim. 1: 6. Zoodat wij daarmee de
opmerking van de minderheidsnota (bl. 16): „Het is
de vraag, of zij een speciaal „ambt” had-
den. Mogelijk waren zij krachten, die
door de Heere gegeven werden en zich
spontaan gaven voor het werk”, voldoende
weerlegd achten. „Evangelist” achten wij een „tech-
nische term” om een speciaal ambt aan te duiden.
En de mededeeling, dat Tim. in dat ambt werd aan-
gesteld en bevestigd, versterkt ons daarin. Want als
Tim. als „evangelist” ambtelijke aanstelling kreeg,
kunnen ook een Titus en een Philippus en eventueel
anderen die ontvangen hebben. Dat het van anderen
dan Tim. niet wordt vermeld, is geen tegenbewijs, ge-
zien mede de wijze waarop en het verband waarin
Tim. aan zijn ambtelijke aanstelling wordt herinnerd.
Immers ook wel van ouderlingen wordt de „beves-
tiging” tevoren niet meegedeeld (b.v. Hand. 15: 6).
Tenslotte is er ook de mogelijkheid, dat niet allen,
die het werk van een „evangelist” deden, bijzonder-
ambtelijke aanstelling ontvingen. Zoodat er ambtelijk-
„bevestigde” en niet-ambtelijk „bevestigde” „evange-
listen” werkzaam zijn geweest. Dát er in dat
ambt „bevestigd” werden, is in elk ge-
val door hetgeen de Schrift omtrent
Timotheus meedeelt buiten twijfel. En
daaraan mogen we ons houden.

8. Dat „evangelist” als „technische term” een spe-
ciaal ambt aanduidt, wordt o.i. bevestigd door Hand.
21: 8 en 2 Tim. 4: 5. In eerstgenoemde plaats is
dat woord immers als zelfstandig naamwoord gevoegd
bij den naam Philippus. En in 2 Tim. 4: 5 is sprake
van het doen van „werk van evangelist”.

Bouma wil niet aan het bepaalde werk en ambt van
een „evangelist” denken en het algemeen houden als
evangelieprediking. Doch daartegen rijzen bezwaren.

In de eerste plaats: het „uw” staat er bij, dus
slaande op de Tim. opgedragen „diakonia”, gelijk
Bouma zelf aanwijst. Verder: het heeft wat te
beteekenen, dat er „diakonia” bijstaat.
Want dat woord komt in het N. Testament 33 maal
voor en daarvan slaat het buiten deze plaats, 2 Tim.
4: 5, 17 maal op de bediening in het bijz. ambt
(Hand. 1: 17; 1: 25; 6: 1, 4; 20: 24; 21: 19; Rom.
11: 13; 12: 17; 2 Cor. 4: 1; 5: 18; 6: 3;
11: 8; Epheze 4: 12; Col. 4: 17; 1 Tim. 1: 12; 2
Tim. 4: 11; Openb. 2: 19), éénmaal op de enge-
len (Hebr. 1: 14); 4 keer op de O.T.-ische be-
diening (2 Cor. 3: 7, 8, 9); 9 maal op barmhar-
tigheidswerk in „engeren” en „ruime-
ren” zin (Luc. 10: 40; Hand. 11: 29; 12: 25; Rom.
15: 31; 1 Cor. 16: 15; 2 Cor. 8: 4; 9: 1, 12: 13),
terwijl in 1 Cor. 12: 5 het eenige meervoud voor-
komt: „er is verscheidenheid in bedie-
ningen”, maar bedieningen staat tusschen „charis-
mata” (genadegaven) en „werkingen”. Het zou der-